

Digniino Is Barbar Socda — Lambarka Afraad

*Aasaaska limaanka iyo Khatarta Hilmaanka: Casharro laga Baranayo
Waxsii-sheegidda iyo Taariikhda*

Jeff Pippenger
2023-08-08

Yuu buu barayaa aqoon? Oo yuu baraa in uu waxgarad ka noqdo cilmiga? Kuwa caanaha laga gudhiyey, oo naasaha laga kaxeeyey.

Waayo, amar baa amar ku dul yaal, amar baa amar ku dul yaal; xarriiq baa xarriiq ku dul yaal, xarriiq baa xarriiq ku dul yaal; halkan wax yar, halkaanna wax yar:

Waayo, bushimooyinka taataabashada leh iyo carrab kale ayuu dadkan kula hadli doonaa. Kuwii uu ku yidhi, Tanu waa nasashadii aad kuwa daallan ku nasin lahaydeen; tanuna waa soo-noolayntii; hase yeeshee iyagu ma ay dhegaysan.

Laakiin Eraygii Rabbigu wuxuu u noqday amar ka dul amar, amar ka dul amar; sadar ka dul sadar, sadar ka dul sadar; halkan wax yar, halkaasna wax yar; si ay u socdaan, oo gadaal ugu dhacaan, oo u burburaan, oo loo dabto, oo loo qabto. Ishacyaah 28:9–13.

Aayadahan Ishacya ka mid ah ayaa marar badan lagaga hadlay Miisaska Xabaquuq. Halkan waxaan u baahanahay oo keliya inaan si kooban u taabto, si aan uga soo qaato hal ama laba qodob aayadahan hore, kuna daro doodda hadda taagan. Qaybtani waxay muujinaysaa dad ku dhacay imtixaan, waayo “way tageen, oo dib bay u dhaceen, oo way jajabeen, oo waa lagu dabay, oo waa la qabtay.” Waxay ahaayeen dad ku dhacay imtixaan ku saabsan cidda Ilaah isku dayi doono inuu “baro” inay “fahanto” “aqoon” ama “caqiido.” Wuxuu ahaa imtixaan ku dhisnaa fahamka korodhka aqoonta, sidaas darteedna wuxuu ahaa isla imtixaankii kala soocay kuwa xigmadda leh iyo kuwa sharka leh ee ku jira Daanyeel cutubka laba iyo tobnaad, waayo nebiyadu dhammaantood way isku waafaqaan oo waxay tilmaamaan dhammaadka dunida. Daanyeel laba iyo tobnaad, kuwa “xigmadda leh” way fahmaan, laakiin kuwa “sharka leh” ma fahmaan korodhka aqoonta.

Dadka ku jira qaybtan Ishacya waxaa lagu imtixamay “erayga Rabbiga” oo “ayan doonaynin inay maqlaan.” Eraygaas gaarka ah ee “Rabbiga” ee ay diideen, kaas oo u saamixi lahaa inay “fahmaan” korodhka “aqoonta,” wuxuu ahaa qaanuunka kitaabiga ah ee qeexa sida si sax ah loogu waafajinayo taariikhaha waxsii sheegidda. Kuwa ku dhaca qaybta Ishacya waxay diideen qaanuunka tilmaamaya in si loo fahmo taariikh waxsii sheegid ah ay khasab tahay in xariiqdaas laga raadiyo “halkan wax yar, halkaanna wax yar.” Erayga Rabbiga ee keenay imtixaan ay diideen wuxuu ahaa habka lagu soo xulayo xariiqyada waxsii sheegidda halkan iyo halkaas, dabadeedna mid ka mid ah xariiqyadaas la soo xulay ee taariikhda waxsii sheegidda loo barbar dhigo xariiqyada kale ee taariikhda waxsii sheegidda ee isla mawduuca ka hadlaya. Guusha dadaalka ah in sidaas xariiq loogu dul dhigo xariiq waxay ku xidhan tahay ku-dhaqanka xeerarka runta ah ee fasiraadda waxsii sheegidda. Xeerarkaasi, kuwaas oo ah “amarro,” iyaguna waa in la isu geeyaa, waxaana laga helaa halkan iyo halkaas gudaha Kitaabka Quduuska ah. Bikradihii Ishacya ee ku

guuldaraysta imtixaanka sidaas bay u sameeyaan maxaa yeelay waxay illoobaan waxa ugu weyn ee aanay ahayn inay illoobaan, taasuna waa in taariikhdu is-celiso.

“Wax aynu mustaqbalka uga cabsanaynaa ma leh, marka laga reebo haddaynu illoowno jidkii Rabbigu inagu hoggaamiyey, iyo waxbariddiisii ku jirtay taariikhdeennii hore.” Life Sketches, 196.

Ilaah ma aha qoraa jahawareer, oo qodob aasaasi ah oo xaqiiqadaas caddaynaya waa in nebi kasta oo Kitaabka Quduuska ah ku jira uu tilmaamayo isla xariiqda waxsii sheegista. Dhammaantood kuma wada arkaan dhacdooyin isku mid ah xariiqdaas, hase yeeshee had iyo jeer waa isla xariiqda dhacdooyinka ee dhammaadka dunida. Waa dhacdooyinka horseeda xidhitaanka wakhtiga nimcada, oo ay ku xigaan toddobada belaayo ee ugu dambaysa, kuwaas oo ku soo gunaanadma Imaatinka Labaad ee Masiixa. Qisada nebi ayaa laga yaabaa inay ku saabsan tahay dadka aaminka ah ee Ilaah ee ku jira xariiqdaas taariikheed, laakiin markhaatifurka nebi kale wuxuu noqon karaa mid ku saabsan dadka aan aaminka ahayn ee Ilaah, ama ku saabsan Maraykanka, Vatican-ka, Qaramada Midoobay, ganacsatada dhulka ama Islaamka, hase yeeshee had iyo jeer waa isla xariiqdaas.

Fariintii Eliiyaas ee Malaakii, iyo weliba farriimaha lagu matalay Muujintii cutubyada kow, afar iyo toban, iyo siddeed iyo toban, iyo farriinta Daanyeel kow iyo toban iyo laba iyo toban, dhammaantood waa isla farriinta qudheeda. Dhammaantood waa isla xariiqda taariikhda, hase yeeshee mid kastaa wuxuu leeyahay kaalintiisa gaarka ah ee sheekada.

Waxa ku dhowaad si guud loo fahmi waayo oo ku saabsan farriintaas gaarka ah waa xaqiiqda ah in loo muujiyo dadka Ilaah oo keliya wax yar ka hor xidhitaanka wakhtiga nimcada ee aadanaha. Annagoo og in farriinta gaarka ahi had iyo jeer ka digtoonaato xidhitaanka dhow ee wakhtiga nimcada, waxa aynu eegi doonnaa malaha tusaalaha ugu cad ee ku saabsan xidhitaanka wakhtiga nimcada ee ku jira Kitaabka Quduuska ah.

Kan aan xaqdarro ahu ha sii ahaado xaqdarro; kan wasakhaysanu ha sii ahaado wasakh; kan xaqa ahuna ha sii ahaado xaq; kan quduuska ahuna ha sii ahaado quduus. Muujintii 22:11.

Ka hor intaan dhammaadka wakhtiga tijaabada lagu dhawaaqin ee meesha quduuska ah ee sare lagu yidhaahdo ereyada aayadda kow iyo tobaad, waxaa jiri doona farriin digniin ah oo gaar ah oo nebiyadeed oo ka imanaysa kitaabka Muujintii, taas oo loo furay addoommada Ilaah.

Oo wuxuu igu yidhi, Ha xidhin erayada wax sii sheegidda ee kitaabkan, waayo wakhtigu waa dhow yahay. Kan aan xaqa ahayni, ha sii ahaado aan xaq ahayn weli; kan wasakhaysanna, ha sii ahaado wasakhaysan weli; kan xaqa ahuna, ha sii ahaado xaq weli; kan quduuska ahuna, ha sii ahaado quduus weli. Muujintii 22:10, 11.

Waxaa jiri doona farriin nebiyadeed oo gaar ah oo ay aqoonsan doonaan dadka Ilaah wax yar ka hor toddobada belaayo ee ugu dambaysa. Marka “wakhtigu dhow yahay,” “wax sii sheegidda kitaabkan” (wax sii sheegidda Muujintii) oo la shaabadeeyey waa in la furaa. Wax sii sheegidda keliya ee ku jirta kitaabka Muujintii ee la shaabadeeyey waa wax sii sheegidda toddobada onkod.

Oo haddana waxaan arkay malaa'ig kale oo xoog weyn leh oo samada ka soo degaysa, daruurta ku huwan; qaansoroobaadna madaxeeda ayuu saarnaa, wejigeeduna wuxuu u ekaa qorraxda, cagahaheeduna waxay ahaayeen sida tiirar dab ah; gacanteedana waxaa ugu jiray kitaab yar oo furan; cagteeda midig waxay saartay badda, cagteeda bidixdana dhulka, oo cod weyn bay ku qaylisay sida libaax u ciyayo; oo markay qaylisay, toddoba onkod ayaa codadkoodii ku hadlay. Oo markii toddobadii onkod ay codadkoodii ku hadleen, waxaan ku sigtay inaan qoro; markaasaan maqlay cod samada ka yimid oo igu leh, Waxyaalihii toddobada onkod ku hadleen shaabadee, hana qorin. Muujintii 10:1-4.

Wax yar ka hor intaan fursadda imtixaanka aadanuhu xidhmin, marka “wakhtigu dhow yahay,” waxaa jiri doona furid shaabad ka qaadid ah oo ku saabsan run gaar ah oo Kitaabka Quduuska ah, taas oo aqoonsanaysa “waxyaalaha ay waajib tahay inay dhaqso u dhacaan.” Malaa'igta xoogga badan ee Muujintii toban ku xusan waa Ciise Masiix, kaas oo u qayliyey sidii Libaax.

“Malaa'igta xoogga badan ee Yooxanaa wax barayay ma ahayn qof ka hooseeya Ciise Masiix. Inuu cagtiisa midig badda saaro, tiisa bidixna dhulka engegan, waxay muujinaysaa qaybta uu ka qaadanayo muuqaalada gabagabada ah ee muranka weyn ee Shaydaanka lala leeyahay. Joogitaankan wuxuu tilmaamayaa awooddiisa iyo taliskiisa ugu sarreeya ee uu ku leeyahay dhulka oo dhan. Muranku qarniba qarni ka dambeeyey wuu sii xoogaystay oo sii adkaaday, wuxuuna sidaas ku sii socon doonaa ilaa muuqaalada ugu dambeeya, marka hawlgalka xeeladaysan ee xoogagga gudcurku gaadho heerkiisa ugu sarreeya. Shaydaan, isagoo la midoobay niman shar leh, wuxuu khiyaanayn doonaa dunida oo dhan iyo kaniisadaha aan aqbalin jacaylka runta. Laakiin malaa'igta xoogga badan waxay dalbanaysaa in fiiro gaar ah loo yeesho. Waxay ku qaylinaysaa cod weyn. Waa inay muujisaa awoodda iyo taliska codkeeda kuwa Shaydaanka la midoobay si ay runta uga soo horjeestaan.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Ugu dambaysta “kaniisadaha” uu “Shaydaan” khiyaaneeyo waa la khiyaaneeyaa, maxaa yeelay ma ayan aqbalin jacaylka “runta.” Ereyga “runta” ee ku jira tuduca ka yimid labaad Tesaloniika ee Sister White imminka tixraacday waa erayga Giriigga ah ee asaasiga ah ee ka soo farcamay erayga Cibraaniga ah ee loo tarjumay “run,” kaas oo ka kooban saddex xaraf oo Cibraani ah, isla markaana matala Alfa iyo Oomeega. Ma jiraa caddayn Kitaabi ah oo muujinaysa in runta la xidhiidha xeerka xuska ugu horreeya, taas oo matasha sifo ka mid ah dabeecadda Masiixa, ay tahay runtii la diiday oo sidaas awgeed dhalisa marin-habaabin xoog leh?

Haddaba, walaalayaalow, waxaan idinka baryaynaa imaatinka Rabbigeenna Ciise Masiix iyo isu-ururintayada xaggiisa, inaan dhaqsiyo maskax ahaan u gariirin ama u argagixin, ruux ha noqoto, ama hadal, ama warqad sidii annaga naga timid, iyadoo la leeyahay in maalinta Masiixu timid. Ninna yuusan idinku khiyaanayn sinaba; waayo, maalintaasu iman mayso ilaa marka hore riddoobid timaaddo, oo la muujiyo ninkaas dembiga ah, oo ah wiilka halaagga; kaas oo ka gees ah oo isu sarraysiyya wax kasta oo Ilaah loogu yeedho ama la caabudo; sidaas daraaddeedna isagu isagoo Ilaah ah ayuu ku fadhiistaa macbudka Ilaah, isaga oo ismuujinaya inuu Ilaah yahay. Miyaydnaan xusuusanayn in markii aan weli idinla joogay aan waxyaalahan idiin sheegay? Oo imminkana waad garanaysaan waxa celiya, inuu wakhtigiisa ku muujiyomo. Waayo, qarsoodiga xumaantu durba wuu shaqaynayaa; waxa keliya oo jira in kan hadda

celiyaa uu sii celin doono ilaa laga qaado jidka. Markaasaa kan Sharci-darrada ah la muujin doonaa, kaas oo Rabbigu ku baabbi'in doono neefta afkiisa, oo ku tirtiri doono iftiinka imaatinkiisa; kaas oo imaatinkiisu yahay sida hawlgalka Shayddaanka oo leh xoog oo dhan, iyo calaamooyin, iyo yaabab been ah, iyo khiyaano kasta oo xaq-darro ah oo ku jirta kuwa halaagsamaya; maxaa yeelay, ma ay aqbalin jacaylka runta si ay u badbaadaan. Oo sababtaas aawadeed Ilaah wuxuu u soo diri doonaa marin-habaabin xoog leh, inay beenta rumaystaan; si dhammaantood loo xukumo kuwii aan runta rumaysan, laakiinse ku farxay xaq-darrada. 2 Tesaloniika 2:1–12.

Qoraalkan ka yimid Tesaloniika marar badan ayaa lagaga hadlay Miisaska Xabaquuq, sidaas darteed waqtigan xaadirka ah faallo kooban oo keliya ayaannu ka bixin doonaa. Waxa ay Sister White ugu yeedhayso “ficilka yaabka leh ee Shayddaanka” waa waxa Bawlos ku tilmaamay “hawlgalka Shayddaanka oo leh xoog oo dhan, iyo calaamooyin, iyo yaabab been ah.” Hawsha khiyaanada ah ee ay tilmaameen Sister White iyo Bawlos waxay ka bilaabataa sharciga Axadda ee Maraykanka.

“Iyada oo loo marayo amarka dhaqan-gelinaya hay’adda Baabnimada si ka soo horjeedda sharciga Ilaah, qaran-keennu wuxuu si buuxda iskaga goyn doonaa xaqnimada. Markii Protestantism-ku uu gacantiisa ka soo fidin doono godka kala qaybiya si uu u qabsado gacanta awoodda Roomaanka, markii uu ka dul gaadhi doono yaamayska si uu gacmaha ula qabsado Ruuxi-doonnimada, markii, saamaynta isbahaysigan saddex-geesoodka ah hoostiisa, dalkeenna uu diidi doono mabda’ kasta oo Dastuurkiisa ah isagoo ah dowlad Protestant ah oo jamhuuri ah, oo uu diyaarin doono waddo lagu faafiyo beenaha iyo khiyaanooyinka baabiga, markaas ayaynu ogaan karnaa in wakhtigii yimid ee shaqaynta yaabka leh ee Shayddaanka uu yimid iyo in dhammaadku dhow yahay.” Testimonies, volume 5, 451.

Qaybtan Tesaloniika ee aan ka fiirsanayno, Bawlos wuxuu baadariga dhammaadka dunida ku tilmaamaa afar eray oo kala duwan. Baadarigu waa “ninka dembiga,” waa “wiilka halligaadda,” waa “qarsoodiga xumaanta” iyo “ka sharka lehkaas.” Bawlos wuxuu bixiyaa astaamo kale oo yar oo ku saabsan baadariga marka laga soo tago afartaas magac, waayo wuxuu inoo sheegayaa in baadariga, (kaas oo weli mustaqbal u ahaa wakhtigii Bawlos) “lagu muujin doono wakhtigiisa.”

Baadariga “waxaa la muujin lahaa wakhtigiisa,” waxaana caddaynta ugu cad ee Kitaabku bixinayo—inkasta oo aanay sinaba u ahayn runta keliya ee kitaabiga ah—taasi oo ah runta kitaabiga ah ee ugu cad ee ah in baadariga kaniisadda Rooma uu yahay Masiix-diidka waxsii-sheegga Kitaabka, waxaa lagu adkeeyey toddoba tixraac oo kala duwan oo toos ah oo Kitaabka ku jira, kuwaas oo tilmaamaya “wakhtiga” ay baadarinimadu ka talin lahayd dunida, isla “wakhtiga” ay aadamuhu ugu yeedhaan Wakhtiyadii Mugdiga. Kitaabku wuxuu muujinayaa baadariga inuu yahay baadarinimada isaga oo marar badan si cad u tilmaamaya muddada saxda ah ee “wakhtiga,” laga bilaabo 538 ilaa 1798, oo ah muddadii ay baadarinimadu dunida xukumi lahayd. Bawlos wuxuu yidhi waxaa la muujin lahaa wakhtigiisa.

Bawlos sidoo kale wuxuu caddeynayaa in baadarigu yahay kan “ka gees yimaada oo isa sarraysiia wax kasta oo Ilaah loo yaqaan ama la caabudo; sidaas daraaddeed isagoo Ilaah ah ayuu ku fadhiistaa macbudka Ilaah, isaga oo isu muujinaya inuu Ilaah yahay.” Waxyaalaha kale ka sokow,

tani waxay muujinaysaa in ka geeska Masiixa ee waxsii sheegista Kitaabka Quduuska ahi yahay astaan diineed. Isagu ma aha Hitler, ama Aleeksandar Weynihii. Tani waxay sii adkaynaysaa aqoonsiga baadariga, waayo isagu ma aha oo keliya daalim diineed, ee waa daalim diineed oo ku andacoonaya inuu ku jiro macbudka Ilaah. Ka geeska Masiixu wuxuu ku andacoodaa inuu ku fadhiisto gudaha kiniisadda Masiixiga ah.

Sida Bawlos iyo Daanyeel sheegeen, marka baadarigu ku jiro kaniisaddiisa uu ku andacoodo inay Masiixi tahay, wuxuu muujiyaa dabeecadda Shayddaanka kii doonayay inuu ku fariisto carshiga Ilaah oo laga sarraysiiyo wax kasta oo dhan. Waxaan leeyahay Bawlos iyo Daanyeel, maxaa yeelay inta badan fahirayaasha Kitaabka Quduuska ah waxay aqoonsan yihiin in marka Bawlos muujiyo in mid ka mid ah astaamaha baadariga ay tahay inuu yahay isjecleysi dhammaystiran, in Bawlos uu si fudud uga soo xiganayay tilmaanta Daanyeel ee baadariga ee ku qoran cutubka kow iyo tobnaad ee Daanyeel, halkaas oo Daanyeel ku qorayo:

“Oo boqorkuna wuxuu yeeli doonaa siduu doono; oo isagu wuu isa sarraysiin doonaa, oo wuxuu iska weynayn doonaa ilaah kasta ka sarreeya, oo waxyaalo yaab leh ayuu kaga hadli doonaa Ilaaha ilaahyada, oo wuu liibaani doonaa ilaa cadhadu ka dhammaato; waayo wixii la go'aamiyey waa la fulin doonaa. Daanyeel 11:36.

Markii Bawlos markuu ka hadlayo dabeecadda is-jecleysiga ee baadariga, wuxuu si kooban u soo xiganayaa aayadda Daanyeel oo wuxuu sheegayaa in baadarigu yahay kan “ka gees istaaga oo isa sarraysiiya wax kasta oo Ilaah la yidhaahdo ama la caabudo; si uu isagu sida Ilaah ugu fadhiisto macbudka Ilaah, isaga oo isu muujinaya inuu Ilaah yahay.” Aayadda ku jirta Daanyeel ee tilmaamaysa dabeecadda baadarinimada ayaa sidoo kale tixraacaysa “waqtiga” loo dejiyey in lagu “muujiyo” in baadarinimadu ahayd kan Masiixa ka geesta ah, maadaama uu tilmaamayo in baadarinimadu “liibaani doonto” ilaa “cadhadu dhammaato.”

“Cadhada” waxay dhammaatay sannadkii 1798, sidaas darteed Daanyeel aayaddan ku jira (in kasta oo aanay tani ka mid ahayn toddobada meelood ee tooska ah ee ku jira buugaagta Daanyeel iyo Muujintii halkaas oo taariikhda 1260-ka sano lagu xuso), haddana si toos ah ayuu u aqoonsanayaa awoodda baabawnimada, wuxuuna calaamadaynayaa in ay heshay “dhaawac dilaa ah,” sida Yooxanaa ugu yeedho, sannadkii 1798. Sidaas awgeed, aayaddu waxay tilmaamaysaa dhammaadka muddadii xukunka baabawnimada, inkasta oo aanay sheegin muddada uu xukunku socday.

Qoraalkaas dhexdiisa, Bawlos wuxuu kaloo aqoonsanayaa awood ka horjoogsan lahayd baabbanimada inay dunida la wareegto sannadkii 538, markii uu sheegay in reer Tesaloniika oo uu warqadda u qorayay ay horeba u garanayeen runtaas gaarka ah. Wuxuu soo qaaday su'aasha ah, “Miyaydaan xusuusanayn in, markii aan weli idinla joogay, aan waxyaalahan idiin sheegay?” Wuxuu ku xusuusinayaa inay horeba u garanayeen “waxa horjoogsanaya” (taas oo macnaheedu yahay xanibaya) baabbanimada ilaa ay “wakhtigeeda ku soo muuqanayso.” Awooddii ka horraysay oo ka hortagtay baabbanimada inay dunida la wareegto waxay ahayd awooddii dunida gacanta ku haysay markii Bawlos warqadda qoray. Taasu waxay ahayd Roomaankii jaahiliga ahaa. Bawlos wuxuu qoray in Roomaankii jaahiliga ahaa “jidka laga qaadi doono” si baabbanimadu dunida ula

wareegto.

Fahamkan ayaa ahaa kii William Miller u horseeday inuu garto in quwadda lagu astaan yeelay “allabariga joogtada ah” ee ku jirta kitaabka Daanyeel ay ahayd Roomaankii jaahiliga ahaa. Adventism-ku wuxuu qirayaa in qaab-dhismeedka, sidaas darteedna dhammaan fahamadii nebiyadeed ee William Miller, ay ku dhisnaayeen fahamkiisii ku saabsanaa buugaagta Daanyeel iyo Muujintii, iyo in labadaas buug ay ka hadlaan labada quwadood ee baabbi’iya ee ah Roomaankii jaahiliga ahaa iyo Roomaankii baadariga. Qoraalka Tesaloniika ku yaal, Miller isagoo hore u ogaa (sida Protestant kastaaba u ogaa waagiisii, in baadarigu yahay ka geesta Masiixa); markii uu gartay in Roomaankii jaahiliga ahaa uu ahaa quwaddii taariikhiga ahayd ee ka horraysay xukunka baadariga, iyo in Bawlos sheegay in Roomaankii jaahiliga ahaa ay ahayd in marka hore la qaado ka hor inta aan baadarinimadu kor ugu fadhiisan carshiga dunida, markaas ayuu tan ku xidhay kitaabka Daanyeel iyo “allabariga joogtada ah,” halkaas oo saddex jeer lagu xuso in allabariga joogtada ah ay ahayd in “la qaado” ka hor inta aan baadarinimadu gacanta ku dhigin dunida. Markhaatifurka Bawlos ayaa u suurto geliyey Miller inuu arko in Roomaankii jaahiliga ahaa uu ahaa “allabariga joogtada ah” ee Daanyeel, dabadeedna wuxuu garan karay in labada quwadood ee baabbi’iya ee Daanyeel ay ahaayeen Roomaankii jaahiliga ahaa iyo Roomaankii baadariga. Runtaani waxay metelaysaa aasaaska dhaqdhaqaaqii Millerite-ka. Adventism-ku maanta hubaal wuu diidaa shaqadii Miller, hase yeeshee weli way garanayaan in dulmarkan ku saabsan sida Miller u horumariyey fahamkiisa “allabariga joogtada ah” ee Daanyeel uu caddaynayo in quwadda uu Bawlos leeyahay “way xannibaysaa” soo bixidda quwadda baadariga ilaa laga qaado, taas oo ahayd Roomaankii jaahiliga ahaa, ay tahay falanqaynta saxda ah ee fikirki Miller ku saabsanaa mawduucyadan.

Xaqiiqada ah in “kan maalin walba” ee kitaabka Daanyeel uu astaan u yahay Roomii heesheegga ah oo ka horraysay boqortooyadii Roomii baadariga ahayd, taas oo Daanyeel ku matalay karaahiyada baabbi’inta, Miller markaas wuxuu awood u yeeshay inuu garto wakhtiyada nebinnimada ee la xiriira boqortooyooyinka waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah; oo markii maskaxdiisa loo furay aragtiyadan, wuxuu isu geeyey taxane xaqiiqooyin ah oo matala aas-aasyada Adventism-ka. Xaqiiqooyinkaas waxaa lagu xardhay labada loox ee jaantusyadii hormuudka ee 1843 iyo 1850. Xaqiiqooyinkaas waa aasaaska Adventism-ka, waxaana lagu dhisay garashada “wakhtiga.” Taariikhda goortii la dhigay aasaasyadaas waa dood aasaasi ah oo ku saabsan Miisaska Xabaquuq.

Waxa aan lagu tilmaamin Miisaska Xabaquuq waa in aasaasyadii ku dhisnaa wakhtigu ay soo saareen qaab-dhismeed bixiya aragtida lagama maarmaanka u ah jiilka ugu dambeeya inay gartaan in ay jireen runno loo matalay sidii aasaaska. Waxaa jiray run kowaad oo ahayd dhagaxii ugu horreeyey ee lagu dhigay aasaaska, hase yeeshee “kan maalinlaha ah” ee ku jira kitaabka Daanyeel ma ahayn runta ugu horraysa ee Miller. Runta noqon lahayd dhagaxa ugu horreeya ee aasaaska uu Miller loo soo kiciyey inuu dhiso waxay ahayd “toddobada wakhti” ee Laawiyiintii labaan iyo lix, laakiin la’aanta runta “kan maalinlaha ah,” Miller ma uu garteen lahayn qaab-dhismeedka waxsii sheegista ee uu u baahnaa inuu garto si uu u soo bandhigo farriinta malaa’igta koowaad. Qaab-dhismeedkiisu wuxuu ahaa inuu waxsii sheegista geliyo aragtida laba quwadood oo wax

baabbi'iyaa. Miller wuxuu la hadlayey masduulaagga (Roomaankii jaahiliga ahaa) iyo bahalka (baabbanimada). Malaa'igta saddexaadna waxay la hadashaa masduulaagga (Qaramada Midoobay), bahalka (baabbanimada), iyo nebiga beenta ah (Maraykanka).

Haddii qof aqbalo wax walba—ma aha qaar ka mid ah, balse wax walba—oo ka mid ah waxsii sheegyadii waqtiga ee ay soo bandhigeen Milleriyiintu labada shax ee quduuska ah ee hormuudka ah, qofkaasu wuxuu u baahan lahaa inuu si shakhsi ah u baadho runahaas. Sidee baad u aqbali kartay, haddii aadan weligaa baarin? Haddii dadkaas baadhaya runaha aasaasiga ah ay ka dhigaan runahaas mas'uuliyad shakhsi ah oo ay ku tijaabiyaan, dabadeedna ay aqbalaan dhammaan runahaas, markaas waxay ku dhiseen Dhagaxa, ee kuma ay dhisin cammuudda.

“Kuwa kuwa Ilaahyada waardiyayaashiisa ka ah derbiyada Siyoon ha ahaadeen rag awood u leh inay arkaan khataraha dadka ka hor imanaya,—rag kala garan kara runta iyo qaladka, xaqnimada iyo xaqdarrada.

“Digniintu way timid: Waa inaan la oggolaan wax kasta oo soo gala oo khalkhal gelinaya aasaaska rumaysadka kaas oo aynu ku dhisaynaynay tan iyo markii farriintu timid sannadihii 1842, 1843, iyo 1844. Anigu farriintan waan ku jiray, oo tan iyo markaas waxaan dunida horteed ka taagnaa anigoo daacad u ah iftiinkii Ilaah ina siiyey. Ma lihin qorshe aynu cagahayaga kaga qaadno madasha lagu dul taagay markii aynu maalinba maalinta ka dambaysa Rabbiga ku doondoonaaynay tukasho kulul, innagoo iftiin raadinayna. Ma u malaynaysaan inaan ka tegi karo iftiinkii Ilaah i siiyey? Waa inuu ahaadaa sida Dhagaxa Qarniyada. Wuu i hagayey tan iyo markii la i siiyey.” Review and Herald, April 14, 1903.

Si kuwa doonaya inay maqlaan si ay u falanqeeyaan waxsii sheegyada wakhtiga ee taariikhda Millerite-ka, waxaa loo baahan yahay habka ah in la eego xilliyada taariikheed ee ay waxsii sheegyada wakhtigu metelaan. Tani waxay ka dhigan tahay hawsha ah in dhacdooyinka lagu muujiyo xariiq wakhtiyeed. Marka ardayga waxsii sheegyadu gaadho heerka baadhitaan ee uu ku tixgeliyo xilliyadan nebiyadeed ee Millerite-yadu ka aqoonsadeen Kitaabka Quduuska ah, dabadeedna ay diiwaanka taariikhdu taageerto, wuxuu joogi doonaa meel uu ku garan karo in taariikhda ku taal bilowga waxsii sheegga wakhtigu ay si astaan ahaan ah u matasho taariikhda ku taal dhammaadka isla waxsii sheeggaas. Iyada oo laga joogo aragtidaas, ardaygu waa inuu barto in taariikhdu is soo celiso. Marka fahamkaas la helo, waa inuu sidoo kale arkaa in Ciise dhammaadka ku tusaaleeyo bilowga.

Oo xariiqda nebinnimada ee sawiraysa dhammaadka dunida sida “dhismaha macbud,” ardaygu waa inuu ogaadaa in uu jiro dhagaxii ugu dambeeyey ee taajka ahaa oo la dul dhigo macbudka lagu dhisay aasaaska. Waa inuu garto in aasaaska macbudka ee Miller loo adeegsaday inuu iftiimiyo (kaas oo matalaya Ciise Masiix, waayo aasaas kale oo la dhigi karo ma jiro aan ahayn Ciise Masiix), uu ahaa aasaas lagu dhisay wakhtiga nebinnimada. Maaddaama Ciise dhammaadka ku tusaaleeyo bilowga, ardaygu waa inuu sidoo kale arkaa in dhagaxa taajka ah, dhagaxa ugu dambeeya ee macbudka—uu waafaqi karo aasaaska. Aasaaska macbudka ee Miller wuxuu ahaa wakhtiga nebinnimada, hase yeeshee aasaasku si kastaba ha ahaatee wuxuu ahaa Ciise Masiix.

Sida nimcada Ilaah lay siiyey, anigoo ah dhise-xirfadle xigmad leh, ayaan aasaaska dhigay, mid kalena wuu ku dul dhisaa. Laakiin nin kastaa ha iska jiro sida uu ugu dul dhisayo. Waayo, ninna ma dhigi karo aasaas kale oo aan ahayn kii la dhigay, kaas oo ah Ciise Masiix. 1 Korintos 3:10, 11.

Bawlos wuxuu shaqadiisa ku tilmaamayaa sidii dhisidda macbud uu isagu dhigay aasaaskiisa ama bilowgiisa. Isagu wuxuu ahaa rasuulkii quruumaha, waxaana loo adeegsaday inuu dhigo aasaaska kaniisadda Masiixiga. Isla tuducaas Bawlos wuxuu sidoo kale ku caddeynayaa in jidhkeennu yahay macbudka Ruuxa Quduuska ah. Waxaa kaloo jira macbudkii Sulaymaan iyo teendhadii quduuska ahayd ee cidlada, kuwaas oo dhammaantood leh aasaasyo, dhammaanna waxaa loo metelayaa inay yihiin Ciise Masiix. Aasaaskii Miller loo adeegsaday inuu dhiso wuxuu ahaa macbudka Adventism-ka, aasaaska macbudkaasina si hubaal ah waa Ciise Masiix; hase yeeshee, si gaar ah, waa macbudka lagu dhiso qalab ruuxi ah oo nebiyadeed.

Haddaba, sidaas darteed, waa inay iyaduna noqotaa Ciise Masiix; hase yeeshee haddaba waa inay sidoo kale ka koobnaataa qaanuun nebiyadeed oo horeeye, waayo Miller waxaa la siiyey xeerar ururin ah oo ka kooban qaanuunka ugu horreeya ee Milleriyiinta, kaas oo ahaa mabda'a "sannad halkii maalin". Qaanuunkaas la'aantiis lama aqoonsan karo wax sii sheegidda wakhtiga, sidaas darteedna ma jiri karto aasaas. Waa inay jirtaa wax u dhigma dhammaadka oo matasha Ciise Masiix (Aasaaska), taas oo ah qaanuun horeeye oo ku jira xeerar ururin ah oo dhidibada u taagaya Muujintii Ciise Masiix. Qaanuunkaasu dabcan waa qaanuunka "xusidda ugu horraysa", isagoo matalaya sifada dabeecadda Masiixa ee aqoonsata dhammaadka tan iyo bilowgii.

2 Tesaloniika dhexdeeda, kuwa aan aqbalin jacaylka runta si ay u badbaadaan, waxay diideen runta sida uu u matalo erayga Giriigga ah ee ka soo farcamay erayga Cibraaniga ah ee laga sameeyey saddex xaraf, kaas oo Axdigii Hore loogu tarjumay "run." Kooxda hela khiyaanada xoogga leh, maxaa yeelay waxay rumaysteen been, waxay diideen inay ku noqdaan waddooyinkii hore, kuwaas oo ah aasaasyadii Adventism-ka sida loogu muujiyey labada shax ee quduuska ah. Sidaas awgeed, tuduca aynu in muddo ah ka fiirsanayney wuxuu leeyahay:

"Malaa'igga xoogga badan ee Yooxanaa wax baray ma ahayn qof kale oo ka hooseeya Ciise Masiix. Inuu cagtiisa midig saaro badda, tiisa bidixna dhulka engegan, waxay muujinaysaa qaybta uu ka qaadanayo muuqaallada ugu dambeeya ee khilaafka weyn ee Shayddaanka lala jiro. Mawqifkani wuxuu tilmaamayaa xooggiisa iyo amar-sareyntiisa ugu sarraysa ee uu ku leeyahay dhulka oo dhan. Khilaafku qarniba qarni wuu sii xoogaysanayay oo u sii adkaanayay, wuuna sidaas ku sii socon doonaa ilaa muuqaalada gabagabada, marka hawlgalka xeel dheer ee awoodaha gudcurku gaadho meeshii ugu sarraysay. Shayddaan, isagoo la midoobay dadka sharka leh, wuxuu khiyaanayn doonaa dunida oo dhan iyo kiniisadaha aan aqbalin jacaylka runta. Laakiin malaa'igga xoogga badan wuxuu dalbanayaa in dheg loo dhigo. Wuxuu ku qaylinayaa cod weyn. Waa inuu u muujiyo awoodda iyo amar-sarraynta codkiisa kuwa Shayddaanka la midoobay si ay runta uga hor yimaadaan." The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Qoraalkan hore "kaniisadaha aan aqbalin jacaylka runta" waa bikradihii sharka lahaa oo nacasyada ahaa ee Daanyeel iyo Matayos, kuwaas oo Caamoos 8:12 ku tilmaamayo inay bilaabi doonaan inay

raadiyaan farriinta digniinta ugu dambaysa ee Ilaah marka ay goor dambe tahay. Waa goor dambe, maxaa yeelay waxay rumaysteen been ku saabsan aasaaska Adventism-ka. Adventism-ku markii ugu horraysay wuxuu bilaabay inuu nuugo beentaas sannadkii 1863, wixii markaas ka dambeeyeyna waxay si fudud u ahayd hoos-u-dhac joogto ah ilaa dhammaadka.

Waxa aan doonayo inaan qoro, waxaan u malaynayaa inay gebi ahaanba tahay arrin shakhsiyadeed; hase ahaatee, iftiin nebiyadeed oo cusub maxaa lagu soo kordhiyey Adventism tan iyo 1863? Ellen White waxay ka tidhi farriintii 1888 ee Jones iyo Waggoner, inay ahayd farriintii ay iyadu sannado badan soo bandhigaysay. Farriintoodu waxay u ekaan kartay mid cusub oo Adventism ku noqotay wax naxdin leh sannadkii 1888, laakiin cusaybkaas iyo naxdintaas ma ay ka iman farriin cusub, ee waxay ka dhasheen indho-la'aan ku soo degaysay dadka Ilaah tan iyo 1863.

Ellen White waxay Adventism ku aqoonsatay inuu ku jiro xaaladda La'odikiya ka hor 1863, sidaas darteed indho-la'aantii La'odikiya waxay mar hore ku soo siqaysay Adventism ka hor 1863; hase ahaatee, 1863 ayay kaniisaddu si rasmi ah dhinac u dhigtay runta ku saabsan "toddobada wakhti" ee Laawiyaantii labaan iyo lix, taas oo ahayd "waxsii sheegistii wakhtiga" ee ugu horraysay ee Miller helay. Iftiin nebiyadeed oo Adventism ka dhex soo baxay ma jirin tan iyo 1863! Maxaa isbeddelay?

Dhagaxii ugu horreeyey ee aasaaska macbudka, oo lagu dhisay wakhti nebiyadeed isla markaana metelayey Ciise Masiix, waxa Adventism-ku dhinac dhigay sannadkii 1863. Dhagaxii ugu horreeyey ee Miller ku riday aasaaska macbudka, kaas oo ku dhisnaa wakhti sida Masiixu ugu soo bandhigay kitaabka Daanyeel, isaga oo isu metelaya Palmoni, "tiriyaaha yaabka leh," waa la diiday oo dhinac baa loo dhigay. Dhagaxii ugu horreeyey ee Miller helay...

"Markuu Masiixu soo xigtay waxsii sheegidda ku saabsan dhagaxii la diiday, wuxuu tixraacay dhacdo dhab ah oo ku jirta taariikhda Israa'iil. Dhacdadaasi waxay ku xidhnayd dhismahii macbudkii ugu horreeyey. In kastoo ay lahayd ku-dhaqan gaar ah wakhtigii imaatinkii ugu horreeyey ee Masiixa, oo ay ahayd inay si xoog gaar ah ugu hadasho Yuhuudda, haddana waxay sidoo kale inoo leedahay cashar annaga. Markii macbudkii Sulaymaan la dhisay, dhagaxyadii waaweynaa ee derbiyada iyo aasaaska loo baahnaa waxaa si buuxda loogu diyaariyey goobta dhagaxa laga qodo; dabadeed markii la keenay goobta dhismaha, wax qalab ah laguma adeegsan karin korkooda; shaqaaluhu waxay keliya u baahnaayeen inay meelhoodii ku hagaajiyaan. Si loogu isticmaalo aasaaska, waxaa la keenay hal dhagax oo cabbir aan caadi ahayn leh iyo qaab gaar ah; laakiin shaqaaluhu meel ay ku habboon tahay uma ay heli karin, mana ay aqbalin. Wuxuu dhib ku noqday iyaga isagoo aan la adeegsan oo jidkooda yaal. Muddo dheer ayuu ahaanayey dhagax la diiday. Laakiin markii dhisayaashu gaadheen dhigista dhagaxa geeska, waxay muddo dheer raadiyeen dhagax leh cabbir ku filan iyo adkaysi ku filan, isla markaana leh qaabka ku habboon inuu galo meeshaas gaarka ah oo qaado culayska weyn ee dul saarnaan lahaa. Haddii ay doorasho aan xigmad lahayn u sameeyaan meeshan muhiimka ah, ammaanka dhismaha oo dhan ayaa halis geli lahaa. Waxay ahayd inay helaan dhagax awood u leh inuu ka hor yimaado saamaynta qorraxda, dhaxanta, iyo duufaanta. Dhagaxyo dhawr ah ayaa waqtiyo kala duwan la soo xulay, laakiin cadaadiska culaysyo aad u waaweyn awgood way burbureen oo jajabeen. Kuwo kale se ma ay adkaysan karin imtixaanka isbeddellada kediska ah ee hawada. Ugu dambayntiina, fiiro gaar ah ayaa loo

jeediyey dhagixii muddada dheer la diiday. Wuxuu la kulmay hawada, qorraxda, iyo duufaanta, isagoon muujin dillaac xataa kii ugu yar. Dhisayaashu way baadheen dhagaxan. Wuxuu ka gudbay imtixaan kasta marka laga reebo mid keliya. Haddii uu qaadi karo imtixaanka cadaadis daran, waxay go'aansadeen inay u aqbalaan dhagaxa geeska. Tijaabadii waa la sameeyey. Dhagaxii waa la aqbalay, waxaa la geeyey meeshiisii loo qoondeeyey, waxaana la ogaaday inuu si qumman ugu habboonaa. Aragti waxsii sheegid ah ayaa Ishacyaah lagu tusay in dhagaxani uu calaamad u ahaa Masiixa. Wuxuu leeyahay:"

“Quduus ka dhiga Rabbiga ciidammada qudhiisa ah; isaga ha kuu ahaado cabsidaada, isaga ha kuu ahaado baqdintaada. Oo isagu wuxuu ahaan doonaa meel quduus ah; laakiinse wuxuu labada reer binu Israa’iil u ahaan doonaa dhagax lagu turunturoodo iyo dhagax gef lagu kufo, iyo dabin iyo shabaq dadka Yerusaaalem deggan. Oo qaar badan oo iyaga ka mid ah way turunturoon doonaan, way dhici doonaan, wayna burburi doonaan, waana la dabin dhigi doonaa, waana la qaban doonaa.’ Nebiga, isagoo aragti nebiyadeed loogu qaaday imaatinkii ugu horreeyey, waxaa la tusay in Masiixu qaadi doono tijaabooyin iyo imtixaanno, kuwaas oo habkii loola dhaqmay dhagaxii madaxa xagasha ee macbudkii Sulaymaan uu ahaa astaan nebiyadeed. ‘Sidaas daraaddeed Sayidka Rabbiga ahu wuxuu leeyahay, Bal eega, waxaan Siyoon aasaas ugu dhigayaa dhagax, dhagax la tijaabiyey, dhagax madaxa xagalka ah oo qaali ah, aasaas sugan; kii rumaystaa ma degdegi doono.’ Ishacyaah 8:13–15; 28:16.”

“Xigmad aan dhammaadka lahayn, Ilaah wuxuu doortay dhagaxii aasaaska, oo isagaa qudhiisu dhigay. Wuxuu ugu yeedhay ‘aasaas sugan.’ Dunida oo dhammu waxay dul saari kartaa culaysyadeeda iyo murugooyinkeeda; isagu kulligood wuu qaadi karaa. Iyagoo ammaan kaamil ah ku jira ayay korkiisa wax ka dul dhisan karaan. Masiixu waa ‘dhagax la tijaabiyey.’ Kuwa isaga isku halleeya, weligiis ma niyad-jabiyo. Imtixaan kasta wuu soo maray. Wuxuu u adkaystay culayska dembigii Aadan, iyo dembiga farcankiisa, wuxuuna ka soo baxay isagoo ka badan guulayste ka dhan ah xoogagga sharka. Wuxuu qaaday culaysyadii lagu dul saaray oo dhan ee uu saaray dembiile kasta oo toobad keena. Masiixa dhexdiisa qalbiga dembiga leh wuxuu helay nasasho. Isagu waa aasaaska sugan. Kuwa isaga ka dhigta tiirkooda waxay ku nastaan ammaan kaamil ah.”

“Waxsii Ishacyaah ku sii sheegay, Masiixa waxaa lagu caddeeyey inuu yahay aasaas sugan iyo weliba dhagax lagu turunturoodo. Rasuul Butros, isagoo ku qoraya waxyiga Ruuxa Quduuska ah, si cad ayuu u muujinayaa kuwa Masiixu u yahay dhagax aasaas ah, iyo kuwa uu u yahay dhagax lagu kufsado:”

“Haddabaad aad dhadhamiseen in Rabbigu wanaagsan yahay. Isaga u yimaada, sida dhagax nool oo dadku diideen runtii, laakiinse Ilaah doortay oo qaali ah; idinkuna sidoo kale, sida dhagaxyo nool, waxaa laydiin dhisayaa guri ruuxi ah, wadaadnimo quduus ah, si aad u bixisaan allabaryo ruuxi ah oo Ilaah ka aqbalayo Ciise Masiix xaggiisa. Sidaas daraaddeedna Qorniinka waxaa ku qoran, Bal eega, Siyoon waxaan dhigayaa dhagax geeska ugu weyn, la doortay, qaali ah; oo kii isaga rumaystaa ma ceeboobi doono. Haddaba idinka rumaysta, isagu waa qaali; laakiinse kuwa caasiyiinta ah, dhagaxii kuwii wax dhisayay diideen, kaasu wuxuu noqday madaxa geeska, iyo dhagax lagu turunturoodo, iyo dhagax lagu dhacsiiyo, kuwaas oo ereyga ku turunturooda iyagoo caasiyiin ah.” 1 Butros 2:3–8.

“Kuwa rumaysta, Masiixu waa aasaaska la hubo. Kuwanu waa kuwa ku dhaca Dhagaxa oo la jajabiyo. Halkan waxaa lagu muujiyey is-hoosaysiinta Masiixa iyo rumaysadka lagu qabo Isaga. In lagu dhaco Dhagaxa oo la jajabiyo waa in la iska daayo xaqnimadeenna iskeenna ka timaadda oo loo yimaado Masiixa iyadoo la haysto is-hoosaysiinta ilmo yar, lagana tobad keenayo xadgudubyadeenna, lana rumaysan yahay jacaylkiisa dembi-dhaafka ah. Sidaas oo kalena, waa rumaysad iyo addeecid aynu Masiixa ugu dul-dhisanno aasaaskeenna.”

“Dhagaxan nool dushiisa, Yuhuud iyo kuwa aan Yuhuudda ahaynba si siman bay wax uga dul dhisi karaan. Kanu waa aasaaska keliya ee aynu si ammaan ah wax uga dul dhisi karno. Wuxuu ku filan yahay dhammaan, wuuna u xoog badan yahay inuu qaado culayska iyo rarka dunida oo dhan. Oo xiriirka Masiixa, oo ah dhagaxa nool, kuwa aasaaskan ku dul dhisaa kulligood waxay noqdaan dhagaxyo nool. Dad badan waxaa dadaalkooda lagu qodaa, lagu safeeyaa, laguna qurxiyaa; hase ahaatee ma ay noqon karaan ‘dhagaxyo nool,’ maxaa yeelay kuma xidhna Masiixa. Xiriirkan la’aantiis, ninna ma badbaadi karo. Haddii nolosha Masiixu inagu dhex jiri waydo, ma adkaysan karno duufaannada jirraabadda. Badbaadadeenna weligeed ah waxay ku xidhan tahay inaan ku dul dhisanno aasaaska sugan. Maanta dad tiro badan ayaa wax ka dul dhisaya aasaasyo aan la tijaabin. Marka roobku da’o, oo duufaantu kacdo, oo daadadku yimaadaan, gurigoodu wuu dumi doonaa, maxaa yeelay laguma dul aasaasin Dhagaxa weligeed ah, oo ah rukunka ugu weyn, Masiix Ciise.”

“Kuwa ku dhacaya ereyga, iyagoo caasiyiin ah,” Masiixu wuxuu u yahay dhagax lagu kufsado. Laakiin “dhagixii ay kuwii wax dhisay diideen, kaas qudhiisu wuxuu noqday madaxa geeska.” Sida dhagixii la diiday, Masiixu intii lagu jiray hawshiisii dhulka wuxuu u adkaystay dayac iyo xadgudub. Wuxuu ahaa “mid la quudhsaday oo dadku diideen; nin murugo badan, oo caloolxumo yaqaan: ... Isaga waa la quudhsaday, innaguna waxba kuma aynaan tirin.” Ishacyaah 53:3. Laakiin wakhtigu wuu soo dhowaa markii isaga la ammaani lahaa. Sarakicidda kuwii dhintay ayuu ku ahaan lahaa mid lagu caddeeyo inuu yahay “Wiilka Ilaah oo xoog leh.” Rooma 1:4. Imaatinkiisa labaadna waxaa lagu muujin lahaa inuu yahay Sayidka samada iyo dhulka. Kuwii markaas qarka u saarnaa inay iskutallaabta ku qodbaan ayaa garan lahaa weynaantiisa. Horteeda koonka oo dhan, dhagixii la diiday wuxuu noqon lahaa madaxa geeska.

“Oo ku alla kii ku dul dhaco, wuu burburin doonaa oo budo ka dhigi doonaa.” Dadkii Masiixa diiday durba waxay arki lahaayeen magaaladoodii iyo qarankoodiiba oo la baabbi’iyey. Ammaantoodii waa la jebin lahaa, oo waxaa loo kala firdhin lahaa sida boodhka dabaysha hor taal. Maxaase Yuhuudda baabbi’iyey? Waxay ahayd dhagaxii ay, hadday korkiisa wax ku dhisi lahaayeen, amnigoodu ahaan lahayd. Waxay ahayd wanaagga Ilaah oo la quudhsaday, xaqnimadii oo la gacan sayray, naxariistii oo la yasay. Dadku waxay isu taageen mucaaradnimo ka dhan ah Ilaah, oo wax kasta oo badbaadadooda ahaan lahaa waxaa loogu rogay halaaggoodii. Wax kasta oo Ilaah nolosha u qoondeeyey waxay u heleen inay dhimasho u noqdaan. Yuhuuddu markay Masiixa iskutallaabta ku qodbeen waxaa ku jiray baabbi’inta Yerusaleem. Dhiiggii Kalfari lagu daadiyey wuxuu ahaa culayskii ku ridday hallig iyo baabba’ dunidan iyo tan imanaysa. Sidaas oo kale ayay ahaan doontaa maalinta weyn ee ugu dambaysa, marka xukunku ku dhaco kuwa diiday nimcada Ilaah. Masiix, oo ah dhagaxoodii turunturo, markaas ayuu hortooda uga muuqan doonaa sidii buur aargudasho ah. Ammaanta

wejigiisa, taas oo kuwa xaqa ah nolol u ah, kuwa sharka leh waxay u ahaan doontaa dab wax baabbi'iya. Jacayl la diiday, nimco la quudhsaday aawadeed, dembilaha waa la baabbi'in doonaa.

“Iyadoo adeegsanaya tusaalooyin badan iyo digniino soo noqnoqday, Ciise wuxuu muujiyey waxa ay Yuhuudda ka dhaxli lahaayeen diidmada Wiilka Ilaah. Erayadan ayuu kula hadlayey dhammaan kuwa wakhti kasta jooga ee diida inay aqbalaan isaga inuu yahay Bixiyahooda. Digniin kastaa iyaga ayay khusaysaa. Macbudkii la nijaaseeyey, wiilkii caasiga ahaa, beeraleydii beenta ahayd, dhisayaashii quudhsiga badnaa, dhammaantood waxay leeyihiin wax u dhigma waayo-aragnimada dembiile kasta. Haddii uusan toobad keenin, halaagga ay kuwaasu horay u sii muujiyeen ayaa isaga ku dhici doona.” *Desire of Ages*, 597–600.

Waxaan tan ku sii wadi doonaa maqaalka xiga.